

מאהלר

קומפלט קפקא

ליטרטורהאוס שטוטגרט
literaturhaus
stuttgart

מכון גתה

FRANZ KAFKA

wurde 1883 in Prag geboren und starb 1924 in Kieritz, Dänemark. Er arbeitete für Versicherungsgesellschaften, schrieb in deutscher Sprache und hinterließ den Großteil seines literarischen Erbes unveröffentlicht.

Seine Werke gehören heute zu den Klassikern der Weltliteratur.

NICOLAS MAHLER

geboren 1969 in Wien, führt eine Doppelkarriere als Mittelschlichter und Literaturbearbeiter. Seine Cartoons erscheinen in zahlreichen Zeitschriften und Magazinen, seine gezeichneten Ausstellungen klassischer Literatur (u.a. nach Thomas Bernhard, Robert Musil, Marcel Proust, James Joyce und Elzbieta Jelinek) produziert im Verlag Suhrkamp, Berlin.

פרנץ קפקא

נולד בפראג ב-1883
ומת ב-1924 בקירלינג, אוסטריה.
הוא עבד בחברות ביטוח,
כתב בשפה הגרמנית והיה מעדיף
שרוב כתביו יושמדו.
כיום נחשבים הטקסטים שלו
לקלאסיקה של ספרות העולם.

ניקולס מאהלר

נולד ב-1969 בווינה, חי חיים כפולים
כמאייר בדיחות ומעבד ספרות.
הקריקטורות שלו מתפרסמות בעיתונים
ומגזינים רבים, רוב העיבודים המאוירים שלו
לספרות קלאסית (בין השאר לתומס ברנהרד,
רוברט מוסיל, מרסל פרוסט, ג'יימס ג'ויס
ואלפרידה ילינק) ראו אור בהוצאת Suhrkamp, ברלין.

עם גוף כזה
אי אפשר להגיע לכלום.

אאלץ להתרגל
לכשלונו המתמשך.

חרדה

מגיל צעיר סבל קפקא מאינספור חרדות, למשל מפחד נורא ממראות. ביומנו כתב מדוע:
מפני שהן מציגות אותי בכיעור שהוא בעיני בלתי נמנע,
שבנוסף לכך אינו יכול להשתקף באמת, שכן אילו באמת נראיתי כך
הייתי מעורר בוודאי מהומה גדולה יותר.
יומן, 22 בנובמבר 1911

יש אפשרויות עבורי,
כמובן, אבל תחת
איזו אבן הן נמצאות?

כובד הקיום

חוסר הפשר של הנעורים. פחד מהנעורים, פחד מחוסר הפשר,
מעלייתם חסרת הפשר של החיים הלא־אנושיים, כך קפקא מתבגר.
הוא סובל מכובד הקיום. אך מפעם לפעם מהבהבת תקווה.

עניין של לבוש

הבחנתי, כמובן, בכך שהייתי לבוש רע במיוחד, זה היה קל מאוד,
ויכולתי גם להבחין בכך כשאחרים היו לבושים היטב,
אך במשך שנים לא הצליחה המחשבה שלי לאתר
את הסיבה למראה האומלל שלי בבגדיי.

יומן, 31 בדצמבר 1911

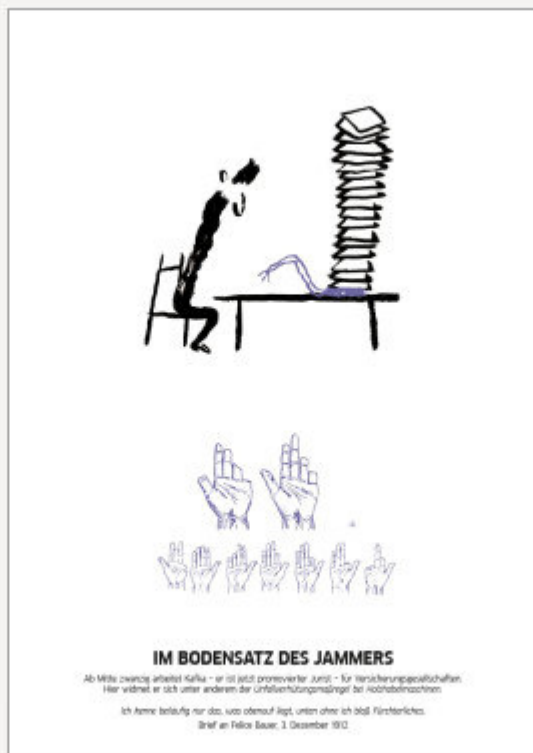
ALLES GIBT MIR ZU DENKEN

Unbeschwert ist Kafka nie. Egal wo er sich befindet, überall gibt es Grund zu grübeln.
Ich setze auf die Plattform des elektrischen Wagens und bin vollständig unsicher
in Richtung meiner Zelle in dieser 1902, in dieser Stadt, in meiner Familie.
Der Fahrgast, 1913.

כל דבר גורם לי לחשוב

קפקא לעולם לא חסר דאגה. לא משנה היכן הוא נמצא, בכל מקום יש סיבה להרהור.
אני עומד על רציף החשמלית ואין לי כל ביטחון
לגבי מעמדי בעולם הזה, בעיר הזאת, במשפחה שלי.

הנוסע, 1913

בתחתית הייסורים

החל מאמצע שנות העשרים שלו – כעת הוא דוקטור למשפטים – עובד קפקא בחברות ביטוח. במסגרת זו הוא עוסק בין היתר בכללי ביטוח תאונות עבודה במכוונות לחיתוך עץ. אני מודע רק למה שמונח למעלה, למטה ישנה ככל הנראה רק זוועה.

מכתב לפליצה באואר, 3 בדצמבר 1912

במפקדת הרעש

אחרי העבודה במשרד הוא מחליף את שולחן העבודה, בבית בחדרו הוא שוקד על הטקסטים שלו.
אך שקט אינו מוצא, מכותר בין חדר השינה של הוריו לבין הסלון.

*אני רוצה לכתוב עם רעד קבוע במצחי.
אני יושב בחדרי, במפקדת הרעש של הדירה כולה.*

יומן, 5 בנובמבר 1911

החוצה,
החוצה,
החוצה

אי־שם ישנה תולעת
שמרוקנת מבפנים את
ליבתו של
הסיפור

אי־שם ישנה תולעת
כל מה שלא שייך לספרות אני שונא, משעמם אותי לנהל שיחות
(גם אם הן קשורות לספרות), משעממים אותי הביקורים,
סבלם ואושרם של קרובי משעממים אותי עד עמקי נשמת.
יומן, 21 ביולי 1913
אך קפקא לא מרוצה מהיצירות שלו.
רובן לא מתפרסמות במהלך חייו.

קרל,
הו,
קרל שלי!

אני גוזר
עליך עכשיו
מוות בטביעה

המסיק

גזר הדין

נסה להסביר למישהו
את אמנות הצום.
מי שאינו מרגיש זאת,
לא יתפוס זאת.

כבד את
הממונים עליך

אמן צום

במושבת העונשין

מכל מה שכתבתי

מכל מה שכתבתי נחשבים רק הספרים: גזר הדין, המסיק,
הגלגול, מושבת העונשין, רופא כפרי והסיפור: אמן צום.

צוואה, 29 בנובמבר 1922

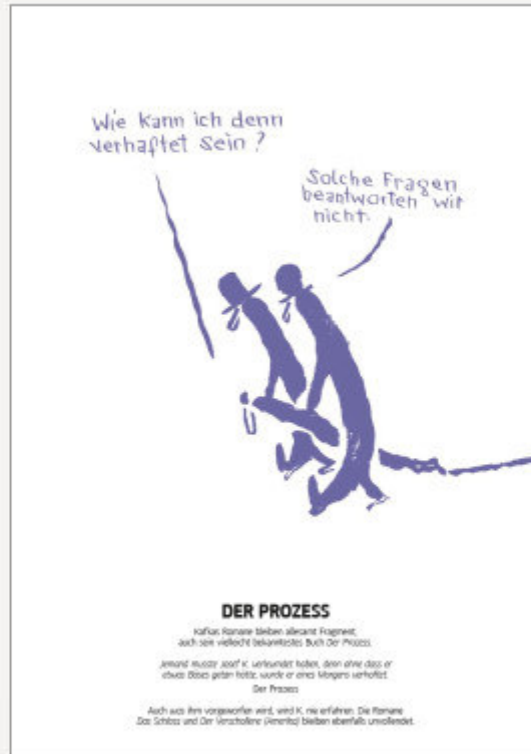
כל השאר פורסמו בניגוד לרצונו וביוזמת
חברו, הסופר מקס ברוד, לאחר מותו.

רק לא זה,
בבקשה, את
זה לא!

הגלגול

כשהתעורר גרגור סמסא בוקר אחד מחלומות טרופים
גילה שנהפך במיטתו לשרץ ענקי.
לקפקא, שאהב גם לרשום, היו חששות גדולים
בנוגע לעיצוב הכריכה של סיפורו הגלגול.
הוא חשד, בצדק, שהמאייר האמון על המלאכה
יתכוון לאייר את השרץ.
את החרק עצמו אין לרשום. אין להראות אותו אפילו מרחוק,
כותב קפקא למוציא לאור שלו, קורט וולף.

על שאלות כאלה
איננו עונים.

אם כן, מדוע
אני עצור?

המשפט

כל הרומנים של קפקא נותרו פרגמנטריים,
גם ספרו המוכר ביותר ככל הנראה, המשפט.
מן הסתם העליל מישוהו על יוזף ק',
שכן הוא נעצר בוקר אחד על לא עוול.
המשפט
ק' לא ידע לעולם במה הוא אשם. הרומנים
הטירה והנעדר (אמריקה) נותרו גם הם לא גמורים.

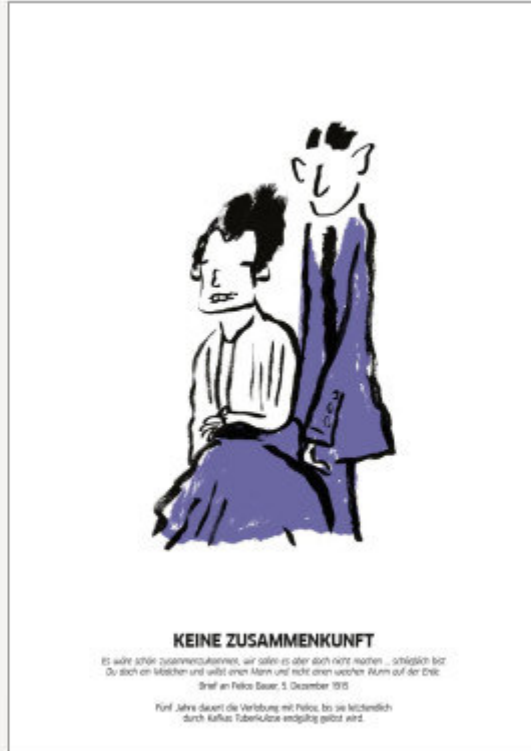

אני אפילו ידוע
כצחקן גדול.

אני יכול גם לצחוק, פליצה,
אל תטילי ספק בכך.

הצחקן הגדול

המשפט *הוגלגול* נחשבים, כמו רבים
מכתביו של קפקא, לקשים וקודרים.
אך בעיניו היו הטקסטים שלו מלאי הומור כל כך, שכאשר הקריא למקס ברוד
את הפרק הראשון של המשפט, הוא צחק כל כך הרבה,
"עד שבמשך זמן מה לא יכול היה להמשיך לקרוא", כפי שתיאר ברוד.

לא להיות ביחד

יהיה יפה להיות ביחד, אבל בכל זאת לא כדאי שנעשה זאת...
אחרי הכול את אישה צעירה ואת רוצה גבר ולא תולעת רופסת על הארץ.

מכתב אל פליצה באואר, 5 בדצמבר 1915
האירוסין עם פליצה נמשכים חמש שנים,
עד שיסתיימו סופית בגלל השחפת של קפקא.

עם פחות נחנקים אולי בקלות יתרה

Mit wenig verschluckt man
sich vielleicht leichter.

GANZ KLEIN

Mit 40 Jahren litt Franz Kafka an Tuberkulose.
Das dauerte so lange, wie man ganz klein zusammengekriecht
und durch dieses kleine enge Loch durchatmen wird.
Am Ende kann er keine Nahrung mehr zu sich nehmen und nicht mehr sprechen.
Er kommuniziert nur noch mittels handschriftlicher Gezeichnetblätter, die er seinem
Gegenüber reicht. Auf einem dieser letzten Zettel schreibt er den Titel seiner allerletzten Erzählung:
Die Geschichte bekommt einen neuen Titel: Josephine, die Sängerin oder Das Volk der Mäuse.

קטן כל כך

בגיל 40 מת פרנץ קפקא משחפת.
זה אורך זמן רב מאוד, עד שאדם נעשה קטן כל כך
ונדחס דרך החור הצר האחרון.
בסוף הוא לא יכול יותר לאכול ולדבר.
הוא מתקשר רק באמצעות פתקים כתובים ביד שהוא מעביר למי שנמצא מולו.
על אחד מאותם פתקים אחרונים הוא כותב את שמו של סיפורו האחרון:
לסיפור יש כותרת חדשה: הזמרת יוז'פינה או עם העכברים.

עכשיו אני
קם מהמיטה!

ההשכמה הזו
מתמטמת לגמרי,
האדם זקוק
לשינה שלו.

רק
רגע
אחד
סבלנות.

בוא הנה,
חיפושית זבל זקנה!

לאייר את קפקא?
האם קפקא היה מסכים לאיור הזה
של גרגור שהתגלגל לשרץ?

הסינמטוגרף הגדול
אוריינט
 היום
 השפחה הלבנה

בידור מוגזם

למרות הכול היה לקפקא צורך מפותח בבידור, הוא נהנה ללכת לקולנוע.
 את חוויות הקולנוע שלו מתעד קפקא בפירוט ביומנו:
 הייתי בקולנוע. בכיתי. "לולוטה". הכומר הטוב. האופניים הקטנים. פיוס ההורים. בידור מוגזם. לפני כן סרט
 עצוב "האסון שבשמחה" אחר כך אחד מצחיק "סוף סוף לבד".
 המסקנה שלו: ההנאה מיחסים אנושיים נתונה לי, אך לא חווייתם.

שכחי בהקדם מרוח הרפאים שאני והמשיכי בחייך, שמחה ושקטה כמו קודם.
מכתב לפליצה, 9 בנובמבר 1912

כל מה שאני כותב נשמע קשה כל כך, איני יכול לשלוח זאת כך,
 שכן אינני מתכוון להיות קשה, אבל אני כה חבול ומעורער עד היסוד
 שאין לראות בי אחראי למעשיי.

מכתב לפליצה, ככל הנראה מרץ 1916

כל האומללות של חיי נובעת ממכתבים או מהאפשרות לכתוב מכתבים.
מכתב למילנה, מרץ 1922

ללא אבות, ללא נישואים, ללא צאצאים, עם תשוקה עזה לאבות, לנישואים, לצאצאים.
כולם מושיטים לי יד : אבות, נישואים וצאצאים, אבל רחוקים מדי בשבילי.

יומנים, 21 בינואר 1922

אני מסתתר מפני אנשים, לא משום שברצוני לחיות בשקט,
אלא משום שברצוני להיחרב בשקט.

יומנים, 28 ביולי 1914

טרם נולד וכבר מוכרח להיות,
ללכת ברחובות ולדבר עם אנשים.

יומנים, 15 במרץ 1922

TAGEBUCH 1912

29. Mai: Schwaches Fieber, wenig Schlaf.
1. Juni: Nichts geschrieben.
2. Juni: Fast nichts geschrieben.
7. Juni: Arg. Heute nichts geschrieben. Morgen keine Zeit.
8. Juli: So lange nichts geschrieben. Morgen anfangen.
10. August: Nichts geschrieben.
11. August: Hundstap. Verschlafen, unruhig.
16. August: Nichts, außer im Bureau noch zu Hause.
Abends alle Lämmerchen meiner armen Mutter
sagen mir das Abschiedswort.

יומן 1912

- 25 במאי. קצב איטי, מעט דם.
1 ביוני. לא כתבתי כלום.
2 ביוני. לא כתבתי כלום.
7 ביוני. נורא. לא כתבתי כלום היום. מחר אין זמן.
9 ביולי. זמן רב לא כתבתי כלום. מחר אתחיל.
10 באוגוסט. לא כתבתי כלום.
15 באוגוסט. יום מבוזבז. ישנתי, שכבתי.
16 באוגוסט. לא כלום, לא במשרד ולא בבית.
בערב יפחותיה של אמי האומללה
בשל איהאכילה שלי.